

Stanovisko Ústavního soudu ze dne 11.03.1997, sp. zn. Pl. ÚS st. 4/97, ECLI:CZ:US:1997:PL.US.4.1997.1

Číslo: /1997

Právní věta:

Pravomocná soudní rozhodnutí podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, pokud obsahují rovněž výroky o zrušení vedlejších trestů propadnutí majetku, nejsou listinou způsobilou být podkladem k provedení záznamu podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.

Soud: Ústavní soud

Datum rozhodnutí: 11.03.1997

Spisová značka: Pl. ÚS st. 4/97

Číslo rozhodnutí:

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Rehabilitace soudní, Ústavní soud ČR

Předpisy: 87/1991 Sb. 182/1993 Sb.

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

Ve věci právního názoru IV. senátu Ústavního soudu České republiky odchylného od právního názoru Ústavního soudu České republiky, vysloveného v nálezu sp. zn. [II. ÚS 173/95](#), rozhodlo plénum Ústavního soudu ČR podle ustanovení § 23 zákona č. 182/1993 Sb. takto:

Pravomocná soudní rozhodnutí podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, pokud obsahují rovněž výroky o zrušení vedlejších trestů propadnutí majetku, nejsou listinou způsobilou být podkladem k provedení záznamu podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem.

Z odůvodnění:

Senát IV. Ústavního soudu ČR v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti J. L. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 10. 1996, čj. 19 Ca 485/95-18, v němž, shodně s rozhodnutím správního orgánu, nebyl rozsudek Vrchního soudu v Praze, zrušující výrok o propadnutí majetku, uznán za způsobilý k provedení zápisu do katastru nemovitostí záznamem ve smyslu

ustanovení § 7 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (ve znění pozdějších předpisů), dospěl k právnímu názoru odchylnému od právního názoru vysloveného v nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 11. 7. 1996, čj. [II. ÚS 173/95-46](#). Ve výroku tohoto nálezu je uvedeno, že pravomocná soudní usnesení podle zákona č. 119/1990 Sb. (ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zákona č. 633/1992 Sb. a zákona č. 198/1993 Sb.), o soudní rehabilitaci, pokud obsahují rovněž výroky o zrušení vedlejších trestů propadnutí majetku, jsou listinou opravňující k provedení záznamu podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. (ve znění zákona č. 210/1993 Sb. a zákona č. 90/1996 Sb.). V důvodech uvedeného nálezu je pak konstatováno, že soudní usnesení o zrušení trestních rozsudků, včetně zrušení trestu propadnutí majetku, je závažným rozhodnutím státního orgánu, které musí respektovat i katastrální úřady. Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, v ustanovení § 23 odst. 2 odkazuje na zvláštní zákon, který upraví podmínky pro uplatňování nároků vyplývajících ze zrušených výroků o trestu propadnutí majetku, jakož i způsob náhrady a rozsah těchto nároků. Tímto zákonem se stal zákon č. 87/1991 Sb., který podle nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. [I. ÚS 117/93](#) nezměnil nic výslovně na tom, že v důsledku zrušení takových rozhodnutí v trestních věcech a jejich výroku o propadnutí majetku *ex tunc* se obnovilo původní vlastnictví majetku. Tento zákon stanovil pouze postup, jakým se má oprávněná osoba domáhat do určité doby vydání svého majetku od osoby povinné. Odmítavým stanoviskem katastrálních úřadů dochází k právně závadné situaci, kdy v zápisech katastrálních operátů jsou trvale vykazovány konfiskační trestní rozsudky a je odmítáno provedení záznamů soudních usnesení, která tyto rozsudky zrušují. Podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb. stěžovateli požadované záznamy nemají sice vliv na vznik, změnu nebo zánik práva, nicméně požadovanými záznamy vytvářejí tzv. *nuda proprietas* (holé vlastnictví), neboť atributy výkonu vlastnického práva, tj. věc užívat, požívat, disponovat jí a zcizovat ji, přináležejí jiným osobám než vlastníkům. Záznam této právní skutečnosti přísluší katastrálnímu úřadu. Stěžovatelům nelze přisvědčiti v tom, že v jejich případě došlo k porušení článku 11 odst. 1, druhá věta, Listiny základních práv a svobod; došlo však k porušení článku 4 odst. 4 Listiny, neboť odmítnutím provedení záznamu, včetně odejmutí možnosti obrany (*denegata justitia*), nebylo šetřeno podstaty a smyslu základních práv a svobod stěžovatelů.

Plénium Ústavního soudu České republiky, jemuž byla tato otázka předložena senátem IV. k posouzení podle ustanovení § 23 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, má rovněž za to, že citovaný nálezní senátu II. je v rozporu s účelem zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (ve znění pozdějších předpisů). Podle ustanovení § 1 tohoto zákona k nemovitostem evidovaným v katastru nemovitostí České republiky se zapisuje vlastnické právo, zástavní právo, právo odpovídající věcnému břemeni a předkupní právo s účinky věcného práva (odst. 1). Další práva se do katastru zapisují, pokud tak stanoví zvláštní zákon (zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů). Zápisem se rozumí vklad (§ 2), záznam (§ 7), poznámka (§ 9) nebo její výmaz. Zápisy mají právní a evidenční účinky podle tohoto zákona (§ 1 odst. 4). Podle ustanovení § 7 odst. 1 citovaného zákona práva uvedená v § 1 odst. 1, která vznikla, změnila se nebo zanikla ze zákona, rozhodnutím státního orgánu, příklepem licitátora na veřejné dražbě, vydržením, přírůstkem a zpracováním, se zapisují záznamem údajů na základě listin vyhotovených státními orgány a jiných listin, které podle zvláštních předpisů potvrzují nebo osvědčují právní vztahy, do katastru. Podle ustanovení § 8 odst. 2 citovaného zákona, je-li listina vyhotovena státním orgánem nebo jiná listina způsobila k vykonání záznamu, provede katastrální úřad zápis do katastru; jinak vrátí listinu tomu, kdo ji vyhotovil.

Otázku, zda pravomocná soudní rozhodnutí podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, jsou listinou způsobila být podkladem k provedení záznamu podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, je tedy třeba vzhledem k uvedené zákonné úpravě odpovědět negativně. Tak by tomu mohlo být pouze v případě, kdyby uvedená soudní rozhodnutí konstitovala, a to bez dalšího, nabytí vlastnictví k nemovitostem,

popřípadě k jinému majetku, u něhož byl vysloven trest propadnutí nebo zabrání. Ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, váže však úpravu podmínek uplatňování nároků vyplývajících ze zrušených výroků o trestu propadnutí majetku, propadnutí věci nebo zabrání věci, jakož i způsob náhrady a rozsah těchto nároků, na zvláštní zákon, kterým je možné rozumět zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů (§ 19 a § 20), jakož i zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (§ 6 odst. 1 písm. a/). Při úvaze o tom, zda citované ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. je či není v rozporu zejména s článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, je nutno vycházet z toho, že smyslem a účelem tohoto ustanovení je v první řadě také ochrana původního vlastníka, a to především vzhledem k možné námitce vydržení. Ustanovení § 23 zákona č. 119/1990 Sb. chrání tedy právo každého vlastnit majetek potud, že se mu náhrady dostane v každém případě, i když nikoli vždy cestou naturální restituice.

Pravomocná soudní rozhodnutí podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, pokud obsahují rovněž výroky o zrušení vedlejších trestů propadnutí majetku, nejsou tedy listinou způsobilou být podkladem k provedení záznamu podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (ve znění pozdějších předpisů), neboť tomu, aby je bylo možné takto chápat, brání již citované ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci. Senát II. Ústavního soudu ČR neměl proto ve věci sp. zn. [II. ÚS 173/95](#) ústavní stížnosti vyhovět, a to navíc, ve výroku svého nálezu, způsobem, který je v rozporu i s ustanovením § 82 odst. 3 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu ČR.